

Sprawozdanie Wójta Gminy Wielgie
z realizacji zadań
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielgiem
za rok 2024

**z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeb w tym zakresie,
wynikających z zapisu art. 179 ust 1 Ustawy
z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy
zastępczej**

MARZEC 2025

Sprawozdanie Wójta Gminy Wielgie z realizacji zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielgiem za rok 2024 z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeb w tym zakresie

Rodzina jest podstawową komórką życia społecznego, jak również naturalnym środowiskiem rozwoju człowieka. W rodzinie realizowane są określone zasady, które pozwalają budować prawidłowe relacje społeczne. Jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem, w którym kształtuje się osobowość dziecka. To w niej zdobywa ono mowę, język, kształtuje uczucia i postawy wobec członków rodziny i otaczającego świata. Rodzina jest ważna dla dziecka, bo wprowadza je w świat kultury i przygotowuje do udziału w życiu dorosłym. Dziecko powinno wychowywać się zatem w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia. Wspieranie rodziny jest bardzo ważne i gwarantuje sukces w doskonaleniu społeczeństwa. Rodzina jako jednostka stanowiąca centrum działań opiekuńczo-wychowawczych jest narażona na różnego rodzaju problemy i dysfunkcje.

Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie problemom w rodzinie poprzez tworzenie systemu wspomagającego rodzinę i dzieci, w taki sposób, aby byli oni w stanie samodzielnie zmierzyć się z własnymi problemami. Umożliwienie prawidłowego funkcjonowania w środowisku daje szansę na dokonanie koniecznych zmian, w celu polepszenia sytuacji rodziny.

Priorytetem wspierania rodzin jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dla dzieci i młodzieży, aby zapobiegać powielaniu nieprawidłowych wzorców w przyszłości.

Mając na uwadze szeroko rozumiane dobro dziecka, art. 3 Konwencji o Prawach Dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120 poz. 526) wskazuje na zasadę dobra dziecka oznaczającą, że sprawą nadrzędną będzie najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka we wszystkich działaniach podejmowanych przez publiczne lub prywatne instytucje opieki społecznej, sądy, władze administracyjne oraz akty ustawodawcze.

W interesie dziecka i jego praw działa Kodeks rodzinny i opiekuńczy z dnia 25 lutego 1964 r. (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2809), który rygorystycznie broni interesów każdego dziecka i młodego człowieka. Innym ważnym aktem prawnym jest ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 r. (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1673), zmieniona ustawą z dnia 9 marca 2023 r. Jest to najważniejsze uregulowanie prawne, które podejmuje problematykę przemocy

domowej, która dotyka często w pierwszej kolejności dzieci.

Na rzecz rodzin i dzieci w nich wychowywanych działa ustawa o pomocy społecznej z 12 marca 2004 r. (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1283 ze zm.), gdzie jako czynnik sytuacyjny w art. 7 wskazano bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych.

Ponadto obowiązująca ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2025 r., poz. 49) daje podstawę do podejmowania przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgim działań, zmierzających do rozwiązywania problemów występujących w rodzinie. Zadaniem służb społecznych jest zdiagnozowanie przyczyn zaistniałych trudności w wypełnianiu swoich funkcji przez rodzinę i opracowywanie planu działania, celem wyeliminowania bądź złagodzenia skutków niepowodzeń rodziny. Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielgim został upoważniony przez Wójta Gminy Wielgie do realizacji zadań gminy w zakresie określonym w wyżej cytowanej ustawie.

W roku sprawozdawczym GOPS w Wielgim nadal wspierał obywateli Ukrainy przebywających na terenie gminy Wielgie w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej realizowane są zgodnie z zasadą pomocowości. Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wspierali osoby i rodziny, które nie potrafiły skutecznie we własnym zakresie radzić sobie z problemami dnia codziennego. Ośrodek kontynuował również działania kompensujące opiekę rodzicielską dzieciom pozbawionym rodzin biologicznych. W dążeniu do poprawy sytuacji rodziny wsparciem służyli pracownicy socjalni, asystent rodziny, specjaliści z różnych dziedzin m.in.: inspektor ds. wspierania rodziny, psycholog.

Przywołane wyżej uregulowania prawne dawały podstawę do zapewnienia bezpieczeństwa w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia poprzez umieszczenie dzieci poza rodziną biologiczną. Piecza zastępcza jest formą, która czasowo zabezpiecza potrzeby opiekuńczo-wychowawcze małoletnich. W systemie pieczy zastępczej funkcjonują rodziny zastępcze, w tym spokrewnione, niezawodowe, zawodowe i rodzinne domy dziecka oraz pomoc instytucjonalna, w której skład wchodzi placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-wychowawcze i interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

W ocenie służb Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielgim zajmujących się

bezpośrednio problematyką pieczy zastępczej, umieszczenie dzieci poza rodziną biologiczną wynika najczęściej z bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, złych warunków materialno-bytowych będących skutkiem alkoholizmu lub innych uzależnień, chorób oraz przemocy domowej. Piecza zastępcza wiąże się ze specyficznymi potrzebami małoletnich i koniecznością prowadzenia specjalistycznej opieki, działań terapeutycznych bądź resocjalizacyjnych. Działania te są ukierunkowane na pomoc dzieciom i wzmocnienie rodzin naturalnych w celu umożliwienia powrotu do rodziny biologicznej.

Sprawozdanie niniejsze, obok prezentowanych problemów i działań GOPS, przedstawia potrzeby w zakresie wspierania rodzin. Wykonując obowiązek ustawowy Wójt Gminy Wielgie składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia problemy i potrzeby związane z realizacją tych zadań. Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej Wójt Gminy Wielgie w roku sprawozdawczym zapewniał wsparcie, które polegało w szczególności na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- wzmocnianiu roli i funkcji rodziny,
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- podniesieniu świadomości z zakresu planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- pomocy w integracji rodzin, tworzenie sieci relacji pomiędzy rodzinami, a także mieszkańcami i instytucjami oraz aktywizowania i mobilizowania społeczności do działania na rzecz rodziny i własnego środowiska w ramach innowacyjnej metody pracy metodą środowiskową – organizowania społeczności lokalnej,
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej.

Ze względu na fakt, że szczególnie zagrożone społecznym wykluczeniem są mikrospołeczności, w tym rodziny, prowadzone są działania ukierunkowane na wywołanie społecznej zmiany wpływającej na poprawę jakości funkcjonowania i przygotowującej do włączenia się w życie szerszych struktur, poprzez podejmowanie działań związanych z tworzeniem lokalnych zasobów ludzkich i materialnych, odpowiadających na faktyczne potrzeby poprzez uruchamianie potencjałów, w które wyposażona jest zarówno społeczność, jak i każdy z jej członków.

Monitoring rodzin zagrożonych i objętych kryzysem opierał się na systematycznych wizytach w środowisku pracownika socjalnego i asystenta rodziny.

Praca z rodziną była prowadzona w szczególności w formie konsultacji i poradnictwa

specjalistycznego, terapii, mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług specjalistycznych i opiekuńczych, pomocy prawnej, realizowania programów i projektów.

W 2024 roku wychodząc naprzeciw potrzebom mieszkańców, GOPS w Wielkiem realizował „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wielgie na lata 2023-2025”, którego celem jest polepszenie sytuacji rodzin, poprawa jakości życia, zapobieganie patologii i wykluczeniu społecznemu. Umożliwienie wszechstronnego rozwoju dzieciom, przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których rodziny nie są w stanie pokonać wykorzystując własne możliwości i środki. Jest on kontynuacją założeń i działań zawartych w poprzedniej edycji Programu, który powstał w 2020 roku i obowiązywał w latach 2020-2022.

Brak perspektyw oraz izolacja, do której przyczyniła się trwająca w poprzednich latach pandemia sprawiły, że mieszkańcy łatwiej popadają w stan zniechęcenia, co w połączeniu z ubóstwem prowadzi do rozwoju zjawisk patologicznych, głównie alkoholizmu i przemocy domowej. Głównymi czynnikami powodującymi wykluczenie jest ubóstwo oraz brak kontaktu ze społecznością, dlatego też pracownicy socjalni poprzez pracę socjalną motywują mieszkańców do zmiany postaw życiowych. Wspierają, motywują do działania i angażowania w życie społeczności.

Wskazywane zmiany postaw indywidualnych są widoczne przede wszystkim w sposobie myślenia aktywizowanej społeczności klientów pomocy społecznej. Zmniejsza się ich postawa roszczeniowa, co m.in. widać w sposobie rozmowy z pracownikami socjalnymi – już nie żądają zasiłków, ale mówią o swoich problemach i wynikających z nich potrzeb. Mają też większe zaufanie do pracowników socjalnych, którzy stali się ich partnerami. Poza tym nie obwiniają GOPS lub innej instytucji za to, w jakiej znaleźli się sytuacji. Rozumieją też, że wielu spraw nikt za nich nie załatwi, że muszą o nie zadbać sami. Dlatego też maleje udział biernych form wsparcia – niektórzy dotychczasowi klienci nie korzystają z pomocy ośrodka, gdyż potrafią samodzielnie zaradzić swoim problemom. Niestety nadal zdarzają się rodziny roszczeniowe, których jedynym celem jest wyciągnięcie jak najwięcej pieniędzy od państwa, nie dając nic od siebie. Są to pojedyncze przypadki, które nie zmieniają swojego nastawienia mimo wysiłków, jakie wkładają w pracę z nimi pracownicy socjalni.

W 2021 r. zakupiony został nowy samochód przystosowany do przewozu osób z niepełnosprawnością, w tym na wózkach inwalidzkich, co w 2024 r. wpłynęło na większe wsparcie rodzin w dowożeniu osób np. na zajęcia rehabilitacyjne, do szkół, na wizyty lekarskie oraz do placówek wspierających rodziny w różnych sferach życia. Od m-ca VII.2024 samochód

został przekazany do Urzędu Gminy Wielgie, gdzie nadal świadczone są w/w usługi.

W roku sprawozdawczym organizowano poradnictwo psychologiczne oraz udzielano specjalistycznej pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin. Świadczenia te realizowały podmioty prowadzące działalność gospodarczą, jak i osoby fizyczne.

W okresie od 01.01.2024 r. do 31.12.2024 r. mieszkańcy gminy Wielgie mogli korzystać ze specjalistycznego wsparcia prawnego/urzędowego udzielanego raz w tygodniu przez inspektora do spraw wspierania rodziny. Każdy, kto tylko miał problem mógł zgłaszać się o wsparcie czy też poradę. W 2024 r. udzielono 48 tego typu porad.

Na zlecenie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielgim realizowano poradnictwo psychologiczne świadczone przez firmę Pani Zofii Pachnik. Usługi psychologiczne dla mieszkańców gminy Wielgie prowadzono w punkcie konsultacyjnym znajdującym się w budynku Urzędu Gminy Wielgie – 12 godzin miesięcznie tj. 4 razy w miesiącu po 3 godziny. Zadanie polegało na udzielaniu specjalistycznej pomocy psychologicznej osobom uzależnionym i zażywającym szkodliwe substancje psychoaktywne i innym osobom potrzebującym wsparcia, prowadzeniu poradnictwa psychologicznego oraz przedstawianiu wskazań do profilaktycznej diagnozy. Przez cały 2024 r. psycholog w ramach w/w zadania przeprowadził 118 konsultacji indywidualnych.

Na terenie gminy Wielgie działają Punkty Konsultacyjne dla osób uzależnionych i współuzależnionych w szczególności od alkoholu i narkotyków, w tym udzielanie wsparcia i informacji (1 punkt w ZPO Wielgie, 1 punkt w Szkole Podstawowej w Czarnem i 1 punkt w budynku pod adresem Zaduszniki 10). W okresie I-III.2024 punkty prowadzone były przez Certyfikowanego Psychoterapeutę Poznawczo – Behawioralnego, Instruktora Psychoterapii Uzależnień z firmy SENSICA – SZKOLENIA. Ze wsparcia korzystały zarówno osoby dorosłe, jak i dzieci. Na spotkania zgłaszały się osoby z różnymi problemami: uzależnieni od alkoholu czy narkotyków, doświadczający przemocy psychicznej, z problemami wychowawczymi, współuzależnieni, z licznymi zaburzeniami, dzieci dorosłych alkoholików i inni. W okresie I-III.2024 udzielono łącznie 134 konsultacje, w tym 79 online. Od m-ca kwietnia 2024 r. w związku z wygranym zapytaniem ofertowym wspomniane wyżej Punkty Konsultacyjne prowadzone są przez psychologa – P. Jarosława Najberg (20 godz./mies.). W okresie IV-XII.2024 psycholog przeprowadził ok. 185 konsultacji. Osobami zgłaszającymi się o wsparcie były osoby z problemem alkoholowym, osoby z problemem narkotykowym, dorośli członkowie rodziny

osoby z problemem alkoholowym, dorośli członkowie rodziny osoby z problemem narkotykowym, osoby doznające przemocy domowej, osoby stosujące przemoc domową oraz osoby z innymi problemami.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgim ul. Starowiejska 8 prowadzi punkt informacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych, w szczególności od alkoholu i narkotyków.

W miejscowości Zaduszniki ma swoją siedzibę Stowarzyszenie Trzeźwościowe „SZANSA”, skupiające osoby, które były lub są leczone z wszelkich uzależnień (alkohol, narkotyki itp.) oraz ich rodziny. W ramach działalności prowadzone są zajęcia terapeutyczne dla osób uzależnionych i współuzależnionych – punkt psychologiczno-konsultacyjny. Podczas konsultacji terapeuta prowadził rozmowy, dążył do podjęcia przez te osoby trwałej abstynencji oraz odzyskania równowagi emocjonalnej. W okresie od 01.01.2024 r. do 31.12.2024 r. w ramach działalności stowarzyszenia wsparciem objętych zostało 19 osób uzależnionych i 4 osoby współuzależnione. Udzielono również 34 konsultacje w okresie I-III.2024.

W szkołach z terenu gminy Wielgie prowadzona jest praca z dziećmi, młodzieżą i rodzicami, mająca na celu wskazanie możliwości radzenia sobie z negatywnymi emocjami, zachowaniami agresywnymi oraz ucząca wrażliwości na krzywdę drugiego człowieka.

Z funduszy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Wielgie rok rocznie realizowane są m.in. spektakle profilaktyczne dla uczniów, nauczycieli i rodziców, festyny i pogadanki. W 2024 roku zakupione zostały programy profilaktyczne dotyczące przeciwdziałania przemocy dla uczniów klas I - VIII szkół podstawowych. Są to zestawy edukacyjne do przeprowadzania lekcji profilaktycznych z 12 – miesięcznym okresem subskrypcji. Zostały przekazane do dwóch szkół: w Wielgim oraz w Czarnem. W miesiącu październiku dla wszystkich uczniów z klas I-III oraz przedszkoli przeprowadzono programy profilaktyczne w formie teatralnej oraz pogadanki pt. „Księga życzeń”. Zakupiono również programy profilaktyczne/spektakle, takie jak: „Galaktyczny przyjaciel”, „Szkolne tarapaty”, „Wybierz zdrowie” czy też „Liga pomocy przeciw przemocy”, z których skorzystali uczniowie w szkołach z terenu gminy Wielgie.

Dla szkół zakupiono też ulotki oraz plakaty, dotyczące przemocy domowej oraz przemocy rówieśniczej.

W dniu 21.01.2024 r. GOPS Wielgie przy współpracy z Chrześcijańskim Stowarzyszeniem

Dobroczynnym zorganizował „Gwiazdkową niespodziankę” dla 70 dzieci z 30 rodzin z niskimi dochodami, zagrożonymi wykluczeniem, niewydolnymi wychowawczo.

W okresie od 17.08.2024 r. do 26.08.2024 r. 7 dzieci z terenu gminy Wielgie uczestniczyło w bezpłatnych koloniach letnich w DarłóWKu. Wypoczynek dla dzieci zorganizowany został z inicjatywy Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy.

GOPS Wielgie przy współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lipnie i przy partnerstwie Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Toruniu w dniach 08.08.2024 r. i 19.11.2024 r. zorganizował dla wytypowanych 10 rodzin z dziećmi z terenu gminy 6 godzinne warsztaty: „Rozwój psychoseksualny i jego wpływ na dojrzałość społeczną dziecka” oraz „Budowanie, rola i znaczenie autorytetu rodzica”. Celem I Etapu projektu „Rodzina w Centrum” było podniesienie i wzmocnienie kompetencji rodzicielskich rodziców naturalnych i zastępczych.

Wspieranie rodziny - asysta rodzinna

Kolejnym narzędziem w zakresie wspierania rodziny jest pomoc asystenta rodziny. Praca asystenta rodziny ma inny charakter niż praca pracownika socjalnego. Asystent spotyka się z rodziną częściej, ze względu na zadaniowy system pracy, może odwiedzać podopiecznych po godzinach pracy ośrodka. Celem wsparcia jest współpraca z rodziną, aby w przyszłości potrafiła ona samodzielnie pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Asystent rodziny jest to osoba towarzysząca komuś, współobecna, pomagająca, będąca w pogotowiu. Towarzyszy rodzicom we wprowadzeniu zmian w swoim myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, koniecznych do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci. Ponadto wprowadzenie asystenta rodziny ma na celu utrzymanie dzieci w ich naturalnym środowisku lub powrotu do domu rodzinnego z pieczy zastępczej. W okresie sprawozdawczym zatrudniony był 1 asystent rodziny na umowę o pracę w systemie zadaniowym.

Wsparciem asystenta w 2024 roku objętych było **17 rodzin**. Zdarza się, że asystent kończy pracę z jedną rodziną, a zaczyna wspierać kolejną, która wymaga podjęcia stosownych działań.

Rola asystenta rodziny w Ośrodku polegała na:

- 1) aktywnym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci, które mają problemy trudne do pokonania samodzielnie przez tę rodzinę,
- 2) udzielaniu pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu

umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, rozwiązywania problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych,

3) wspieraniu aktywności społecznej rodziny, motywowaniu do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,

4) podejmowaniu działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dziecka i rodziny,

5) monitorowaniu funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,

6) pomocy w załatwianiu spraw w urzędach i instytucjach,

7) pomocy w rozwiązywaniu problemów i konfliktów rodzinnych,

8) wzmacnianiu kompetencji rodziców,

9) stałej współpracy z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

W dniu 19.12.2024 r. asystent rodziny zorganizował spotkanie Wigilijne dla rodzin objętych asystenturą. Zaproszone rodziny przygotowały potrawy wigilijne, dzieliły się opłatkiem, a dzieci otrzymały skromne upominki od asystenta rodziny.

Zadaniem asystenta rodziny jest również realizacja zadań nałożonych ustawą z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Jest to ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin, w których urodziły się dzieci z niepełnosprawnością. Ten rodzaj asystowania rodzinie, mający na celu koordynowanie poradnictwa specjalistycznego, w tym zdrowotnego, jest świadczeniem udzielanym na wniosek osoby zainteresowanej. W roku sprawozdawczym nie wpłynął żaden wniosek w tym zakresie.

Wykonywanie obciążającej i odpowiedzialnej pracy asystentów rodziny wymaga rozwijania i wspierania warsztatu asystenta rodziny. Należy bowiem podkreślić, że wsparcie asystenta rodziny to długofalowy proces, którego efekty mogą być widoczne dopiero po wielomiesięcznej, systematycznej i wymagającej obopólnego zaangażowania pracy rodziny i asystenta. Dlatego też asystent rodziny zatrudniony w GOPS Wielgie na bieżąco podnosi swoją wiedzę poprzez warsztaty, szkolenia i udział w konferencjach.

Koszt realizacji zadania w roku 2024 wyniósł – 108 303,65 zł.

Rodzinna piecza zastępcza

Organizowanie rodzinnej pieczy zastępczej należy do zadań powiatu. Ośrodek w tym zakresie współpracuje z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lipnie. Do najważniejszych zadań ośrodka należało:

- udzielanie pomocy i wsparcia rodzinom zastępczym oraz dzieciom przebywającym w pieczy zastępczej,
- propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego,
- udział w dokonywaniu okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinie zastępczej,
- bieżąca współpraca z instytucjami działającymi na rzecz dziecka.

W rodzinnej pieczy zastępczej z terenu gminy Wielgie umieszczonych jest **13 dzieci** w tym: **3 dzieci** w rodzinach spokrewnionych, **7 dzieci** w rodzinnym domu dziecka (z tego 1 dziecko umieszczone w 2024), **2 dzieci** w zawodowej rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego i **1 dziecko** w niezawodowej rodzinie zastępczej.

Koszt umieszczenia dzieci w pieczy rodzinnej w 2024 roku wyniósł – 141 999,35 zł – budżet gminy.

Institutionalna piecza zastępcza

W placówkach opiekuńczo-wychowawczych w 2024 r. przebywało **3 dzieci** z terenu gminy Wielgie. W m-cu XII/2024 Postanowieniem Sądu w trybie nagłym umieszczone zostało **1 dziecko** przebywające w tym czasie na terenie gminy Wielgie.

Zadania w tym zakresie obejmowały:

- współpracę z kuratorami sądowymi i Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lipnie, w celu zapewnienia opieki i wychowania dzieciom całkowicie i częściowo pozbawionym opieki rodziców,
- działania na rzecz powrotu dziecka do rodziny,
- pokrywanie kosztów utrzymania dzieci umieszczanych w placówce opiekuńczo -wychowawczej na terenie powiatu lipnowskiego.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze, w których umieszczeni są małoletni:

- 1) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Na Zakręcie” w Lipnie - **2 dzieci**,
- 2) Powiatowa Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Wielgiem (87-645 Zbójno) – **1 dziecko**.
- 3) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Parkowa” w Lipnie - **1 dziecko** umieszczone w XII/2024 Postanowieniem Sądu w trybie nagłym (przebywające w tym czasie na terenie gminy

Wielgie).

Koszt umieszczenia dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej w 2024 roku wyniósł – 134 448,23 zł – budżet gminy.

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2024 r. skorzystało 17 osób/rodzin (głównie dzieci). Były to m.in. usługi rehabilitacyjne, logopedyczne, psychologiczne, pedagogiczne, oligofrenopedagogiczne, terapii sensorycznej. Wydatki na ten cel wyniosły 484 539,50 zł (dotacja). Odpłatność za świadczenie w/w usług - 42 567,06 zł.

Z myślą o osobach z niepełnosprawnością ośrodek pomocy wchodzi w różne programy skierowane do tych osób. GOPS Wielgie jest Partnerem Programu „Kujawsko-Pomorska Teleopieka”. W 2021 r., w ramach partnerstwa 10 osób, w tym osoby niepełnosprawne otrzymało bransoletki życia – urządzenia alarmująco-monitorujące, które służą do wezwania pomocy w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia. W trakcie realizacji programu 4 osoby zmarły, w tym 2 w 2024 r. W 2024 r. do programu przystąpiła 1 osoba.

W 2024 r. wydatki w ramach programu wyniosły 3 574,60 zł (dotacja).

Jednym z kluczowych zadań spoczywających na GOPS Wielgie staje się zapewnienie usług opiekuńczych. W 2024 r. usługami opiekuńczymi objęto 10 osób. Usługi te świadczyły zarówno osoby zatrudnione na umowę o pracę, jak i osoby zatrudnione na umowę zlecenie. W GOPS Wielgie na umowę o pracę zatrudnione są 2 osoby świadczące usługi opiekuńcze oraz 1 osoba, jako asystent osobisty osoby niepełnosprawnej (w ramach programu). Zatrudnienie osób na zlecenie uzależnione jest od ilości osób obejmowanych wsparciem w formie usług opiekuńczych.

W 2024 r. GOPS realizował Program „Opieka 75+” – edycja 2024, którego strategicznym celem jest poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób w wieku 75 lat i więcej. Gminy przystępujące do realizacji programu uzyskały finansowe wsparcie do 60% przewidywanych kosztów realizacji zadania. W ramach Programu „Opieka 75+” pomocą objęto 6 osób. Ogólne wydatki związane ze świadczeniem usług opiekuńczych na terenie gminy Wielgie wyniosły 194 444,53 zł, w tym wydatki związane ze świadczeniem usług opiekuńczych w oparciu o założenia Programu „Opieka 75+” 72 921,00 zł. Z dotacji wydatkowano na ten cel kwotę 43 752,60 zł. Odpłatność za świadczenie usług opiekuńczych w 2024 r. wyniosła 29 580,86 zł.

W roku sprawozdawczym GOPS Wielgie przystąpił do *Programu „Opieka wytchnieniowa”* – dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024. Program kierowany był do członków rodzin lub opiekunów, którzy wymagają wsparcia w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu bezpośredniej opieki nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, a także nad osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Opieka wytchnieniowa ma za zadanie odciążenie członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnością poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Dzięki temu wsparciu osoby zaangażowane na co dzień w sprawowanie opieki dysponować mogły czasem, który przeznaczali na odpoczynek i regenerację, jak również na załatwienie niezbędnych spraw. Z programu skorzystało 9 osób (opiekę świadczyło 7 opiekunów). Koszt zadania – środki pozyskane z programu – 50 572,88 zł.

Kolejnym programem, do którego przystąpił GOPS Wielgie był *Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”* dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024. Jego celem było zapewnienie dostępności do usług asystencji osobistej, tj. wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym osób z niepełnosprawnością. Nadrzędnym celem usług asystencji osobistej było dążenie do poprawy funkcjonowania osoby z niepełnosprawnością w jej środowisku, zwiększenia możliwości zaspokajania jej potrzeb oraz włączenia jej w życie społeczne. Z programu skorzystało 13 osób z niepełnosprawnością (usługi świadczone przez 11 opiekunów). Koszt zadania – środki pozyskane z programu – 138 254,39 zł.

W ramach programów: „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024 i „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024 zatrudnionych było 9 osób na umowę zlecenie i 1 asystent osobisty osoby niepełnosprawnej na umowę o pracę. Usługi z programów świadczyły również osoby zatrudnione w GOPS, jako opiekunki (w ramach oddelegowania).

Podsumowanie

W roku 2024 kontynuowano realizację działań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w zakresie zabezpieczenia właściwej opieki nad małoletnimi. Prowadzono działania wspierające, jak i pomocowe skierowane do rodzin, które z różnych

powodów znalazły się w sytuacji kryzysowej. Rodziny dysfunkcyjne otrzymywały systematyczne wsparcie pracowników socjalnych i asystenta rodziny. Działania polegały na wczesnej interwencji specjalistów, która stwarza szansę na efektywną pomoc i chroni integralność rodziny. Priorytetem Ośrodka było pozostawienie małoletnich w środowisku rodzinnym. W tym zakresie GOPS w Wielgim współpracował z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lipnie, kuratorami sądowymi, Policją. Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielgim wykonywali zadania na rzecz rodzin z pełnym zaangażowaniem. Przez cały ten czas monitorowali sytuację rodzin dotkniętych różnymi problemami oraz udzielali niezbędnej pomocy i wsparcia.

Wykaz potrzeb i problemów w zakresie wspierania rodziny na lata następne

Z rozpoznawanych potrzeb środowiska lokalnego oraz w celu realizacji zapisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wynika potrzeba objęcia rodzin wszechstronnym wsparciem, gdyż nadal są rodziny, w których konieczny jest pewien rodzaj wsparcia. Będzie kontynuowana współpraca z instytucjami zapewniającymi pomoc specjalistyczną rodzinom z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. W zakresie wspierania rodziny GOPS w Wielgim będzie nadal prowadził działania pomocowe w latach następnych, wymienione poniżej.

- 1) Ze względu na narastające problemy psychologiczne u dzieci i młodzieży, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgim wychodząc naprzeciw społecznym problemom, podejmie działania z tym związane. Planowane jest nawiązanie współpracy z psychologiem dziecięcym, który udzielałby wsparcia dzieciom na terenie gminy Wielgie. Ze względu na narastające problemy jest to priorytetowe zadanie. Z obserwacji pracowników socjalnych i asystenta rodziny wynika, iż w dynamicznym tempie pogłębia się spadek odporności psychicznej szczególnie u dzieci w wieku szkolnym.
- 2) Promocja działań profilaktycznych, mających na celu zwiększenie świadomości społecznej na temat przemocy oraz innych zagrożeń wywołujących niekorzystny wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodziny.
- 3) Wczesna interwencja specjalistów, asystenta rodziny, pracowników socjalnych pod kątem rozwiązywania problemów opiekuńczo-wychowawczych.
- 4) Rozszerzenie usług dla rodzin wychowujących dzieci - przystępowanie do projektów i konkursów, w celu pozyskania środków zewnętrznych na rozszerzenie instrumentów pracy

z rodziną oraz rozwoju usług.

5) Stała współpraca z PCPR między innymi w pozyskiwaniu kandydatów na rodziny zastępcze z terenu Gminy Wielgie.

6) Rozwijanie i wspieranie działań z zakresu asysty rodzinnej.

7) W przyszłości należałoby również rozważyć powstanie placówki wsparcia dziennego oraz mieszkań treningowych i wspomaganych dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą lub matek z dziećmi z dysfunkcją wychowawczą.

8) Współpraca z lokalnym środowiskiem: Sołectwa, Koła Gospodyń Wiejskich, szkoły, Ośrodek Kultury i Biblioteka Gminy Wielgie, w realizacji programów profilaktycznych, dotyczących: przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii, wprowadzania do programu działań związanych z uzależnieniami behawioralnymi.

9) Organizowanie grup wsparcia dla osób objętych asystą rodzinną.

10) Organizacja wypoczynku letniego w okresie wakacji dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, w tym zagrożonych uzależnieniami, zamieszkujących na terenie gminy Wielgie.

11) Organizowanie społeczności lokalnej, w celu poprawy jakości życia mieszkańców.

12) Stałe kształcenie kadry pracowniczej z zakresu wspierania rodziny w różnych aspektach.

13) Dalsza realizacja zadań wynikających z Ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Opracowała:

Ewelina Giżyńska

p.o. Kierownika GOPS w Wielgiem

Wójt Gminy Wielgie

Sławomir Sadowski